

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/148/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

238/2011. (VIII. 31.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2011. március 22-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2011. augusztus 31-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. március 22-én elektronikus úton terjesztette elő panaszát a Testülethez, amelyben a vele szemben 2011. március 15. napján egy közterületi rendezvényen, illetve azt követően a rendőrkapitányságon fogatosított rendőri intézkedéseket (igazoltatást, előállítást), annak elmulasztását (panaszjogról való tájékoztatás elmaradását), és kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazását sérelmezte. A panaszos 2011. március 23-án beadványát megerősítette, április 7-én, illetve május 1-jén kiegészítő beadványokat küldött.

I.

1) A panaszbeadvány és annak kiegészítései szerint 2011. március 15-én M. városban, az egyik emlékműnél önkormányzati megemlékezés volt, ahol beszédet mondott egy Fideszes országgyűlési képviselő. Az ünnepségen megjelent a város polgármestere – aki szintén Fideszes országgyűlési képviselő –, valamint a választási körzet Fideszes

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

országgyűlési képviselője. A rendezvényt március 15-én 16 óra 30 perces kezdéssel hirdették meg az önkormányzat lapjában.

A panaszos 16 óra 7 perckor megjelent az ünnepi megemlékezés helyszínével szemben, attól mintegy 50 méterre, és egy transzparenst feszített ki, „Dehogycsináltak ti forradalmat, csak egy narancsszínű birodalmat! Szabadságot Budaháznak!” felirattal.

A panaszos szerint a rendőrség látta ezen cselekményét, és jelezte is a helyszínen a rendőröknek, hogy „az egyszemélyes véleménynyilvánítás alkotmányos jogával” kíván és fog élni. A transzparenst kb. 16 óra 20 percre felszerelte és megkezdte a véleménynyilvánítást. Ekkor a rendőrség még nem akadályozta meg őt ebben a tevékenységben.

A panaszos helyszínre érkezésekor azt az útszakaszt, amelyen keresztül az önkormányzati rendezvényen részt vevő állampolgároknak át kellett menniük, a rendőrség nem zárta le. Rendőrségi lezárás csak akkor történt – és csak rövid időre –, amikor a rendezvény szereplői (mintegy 100 méteres vonulást követően) a rendezvény helyszínére vonultak. A panaszos szerint a vonulás miatt és csak arra az időszakra zárta le a rendőrség a három út kereszteződéséből álló részt; egyébként a forgalom a vonulás előtt és azt követően zavartalan volt.

A rendezvény megkezdése után, kb. 16 óra 45 perckor egy, a rendőrségi biztosításban addig részt nem vevő rendőrségi mikrobusz jelent meg, és a helyszínbiztosítás parancsnoka szándékosan a panaszos transzparensze előtt állította le a gépjárművet oly módon, hogy teljes terjedelmében eltakarta azt.

A panaszos jelezte a biztosítási parancsnoknak, hogy a szolgálati jármű parkolásával megakadályozzák véleménynyilvánítását, amivel alkotmányos jogában korlátozzák. A panaszos kérte, hogy szüntessék meg a fennálló helyzetet, és parkoljanak le a mikrobusszal távolabb.

A rendőr a panaszos kérését elutasította azzal, hogy az utat lezárták és ezen okból állt oda a mikrobusz, ami ott is marad. A panaszos közölte a rendőrrel, hogy a mikrobusz megállását az adott helyen közlekedési tábla tiltja, illetve, hogy addig az időpontig nem zárták le az utat, a forgalom a rendezvény ideje alatt zavartalan volt, ezért semmi nem indokolja annak hirtelen lezárását. Ezen okból a panaszos szóvá tette, hogy ismét felmerül egyrészt annak a gyanúja, hogy a m. városi rendőrség nyíltan politikai véleményt nyilvánít, ismét ellehetetleníti véleménynyilvánításhoz való jogát, másrészt pedig annak a gyanúja is, hogy a Fideszes polgármester „kedve szerint” cselekszenek a rendőrök.

Mivel a rendőrség „ellehetetlenítette” a panaszos transzparenszel való „csendes” véleménynyilvánítását, úgy döntött, hogy a továbbiakban szóban fogja azt gyakorolni, ezért hangosan azt kiáltotta, hogy „Szabadságot Budaháznak!” A biztosítási

parancsnok ekkor felszólította a panaszost, hogy távolabb bejelentett rendezvény zajlik, és amennyiben azt még egyszer hangos bekiabálással megzavarja, meg fogják bilincselni, és előállítják. A panaszos még egyszer ugyanazt a mondatot kiabálta a Fideszes országgyűlési képviselők felé, azt követően pedig a rendőrök megbilincseltek és a M.-i Rendőrkapitányságra előállították, rendzavarás elkövetése miatt.

Álláspontja szerint magatartása a véleménynyilvánítás szabadságába belefért. Véleménye, amelynek kétszer hangot is adott – mivel a rendőrség a transzparensseel történő véleménynyilvánítását megakadályozta, azt végső soron kiprovokálta azzal, hogy transzparensse elé álltak – a megemlékezés szellemiségéhez illett, hiszen 1848-ban is kiálltak a politikai foglyokért és azt skandálták, illetve az a 12 pont egyikében is szerepelt.

2) A panaszos az előállításával összefüggésben az alábbiakkal egészítette ki panaszát.

Megkapta a megyei rendőr-főkapitányság határozatát, amely szerint a M.-i Rendőrkapitányságot kizárták a panaszos szabálysértési ügyének elbírálásából. A kizárást kimondó határozatból tudta meg a panaszos, hogy előállítása a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 152/A. §-ába ütköző, az egyesülési és gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése szabálysértésének elkövetése miatt történt.

A panaszos szerint a szabálysértést több okból sem követ(het)te el. Álláspontja szerint nem tekinthetők a gyülekezési jog alanyainak az állami és önkormányzati szervek, így rendezvényeik nem tekinthetők gyülekezésnek. Az állam és az önkormányzatok alapvető emberi jogok alanyi nem lehetnek. A panaszos ezzel összefüggésben idézett az Országgyűlési Biztos Hivatalának (a továbbiakban: OBH) jelentéseiből is. „Az alapjogi védelemnek ugyanis az állammal szemben van értelme, az alapjogok célja, hogy az egyén jogait garantálja az állammal szemben. Ennek megfelelően az állam, vagy az állam képviselőjében eljáró személy a gyülekezési jog alanya sem lehet, vagyis fogalmilag kizárt, hogy az állam vagy az önkormányzat nevében gyülekezési jog hatálya alá tartozó rendezvényt lehessen szervezni” [OBH 2624/2009. sz. jelentés] „A hatályos jog alapján ezek az állami, önkormányzati ünnepek – jellegüket tekintve – minősülhetnek kulturális rendezvénynek (jellemzően ugyanis a kultúrával kapcsolatos programok vannak többségben), így formailag sem tartoznak a Gytv. hatálya alá. Előfordulhat ugyanakkor, hogy egy ilyen rendezvényen politikai beszédek hangzanak el, ennek nyomán pedig a hallgatóság egy része – egyénileg vagy közösen – tetszésének, vagy éppen ellenszenvének ad hangot (taps, füttyölés, bekiabálások). Dacára azonban annak, hogy az elhangzottaknak van-e, lesz-e (politikai) kommunikációs jogi jellege, egy állami rendezvény sem előzetesen, sem utólagosan nem válhat »gyülekezéssé«. A jelenlevők pedig nem minősülhetnek egy »gyülekezés« résztvevőinek, ennek megfelelően a rendezvény – értelemszerűen – nem is osztható fel.” [OBH 2058/2008. sz. jelentés]

A panaszos szerint az idézett szöveg alapján a március 15-ei önkormányzati rendezvény nem tartozott a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (továbbiakban: Gytv.) hatálya alá, az a jogszabály szerint legfeljebb kulturális rendezvénynek tekinthető. A panaszos idézett a Testület egy korábbi állásfoglalásából [a 466/2010. (XI. 10.) sz. állásfoglalásból], amelynek alapjául szolgáló panaszt szintén a panaszos terjesztette elő. Kérte, hogy a Testület jelen panaszügyében is korábbihoz hasonló megállapítást tegyen. A panaszos emellett sérelmezte a véleménynyilvánításhoz való jogának megakadályozását, valamint a kényszerítő eszköz alkalmazását és előállítását, és kérte a Testülettől panaszának érdemi vizsgálatát. Panaszolta továbbá, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt nem tett eleget azonosításra vonatkozó kötelezettségének, illetve azt is, hogy az intézkedő rendőrök a panasztételi jogáról nem adtak tájékoztatást sem a helyszínen, sem a rendőrkapitányság épületében.

3) A panaszos a Testület részére megküldte a panaszolt rendőri intézkedés alkalmával készített fénykép- és videofelvételt tartalmazó CD lemezt.

a) A fényképek egy része a március 15-ei rendezvény eseményeit rögzíti. Egyes felvételeken az látható, hogy a panaszos által kifeszített transzparens az utca sarkán két fa közé lett kifeszítve. A transzparensen a „dehogy csináltatok ti forradalmat, csak egy narancsszínű birodalmat! Szabadságot Budaháznak!” felirat olvasható. További fényképek azt mutatják, hogy egy rendőrségi szolgálati gépkocsi parkolt pont a panaszos transzparensre elé, teljes terjedelmében eltakarva azt.

b) Az első, néhány másodperces felvételen egy utcarészlet van, rendőrökkel. A második, 3 perc 50 másodperc terjedelmű felvételen látható, hogy a panaszos transzparensét teljes szélességben eltakarta egy rendőrségi gépkocsi. Továbbá hallható, amint a panaszos azt mondja, hogy „éppen most a rendőrség is véleményt nyilvánít, éppen megakadályozza a véleményem kinyilvánítását. Lezárták az utat. Idáig minden rendben ment, a rendőrség szándékosan odaállt, hogy alkotmányos véleménynyilvánításomat megakadályozza. Ismét láthatjuk a m. városi demokráciát, hogy a rendőrség az önkormányzat kedvében jár, de hát ez már sokadszor kezd lelepleződni. És valószínű, hogy a rendőrség tilosban parkol, de mindjárt felvesszük ezt is.” A rendőr azt mondja, hogy „lezártuk az utat, biztosítás van, területbiztosítás”. A panaszos megkérdezi, hogy „mit biztosítanak”? A rendőr válasza, hogy „a rendezvényt”. A panaszos erre megkérdezi, „hogy a véleményem ne tudjam kinyilvánítani, igaz?” Látható a felvételen (00:48-00:52), hogy egy másik rendőr egy közeledő taxihoz lép, és közöl a vezetőjével valamit – feltehetően a terület lezárásával és a közlekedéssel kapcsolatban –, ami azonban nem hallható, csak a taxis válasza, hogy „akkor itt még jó vagyok”. A panaszos kamerájával elmegy a következő útkereszteződésig, és felveszi, hogy ott „megállni és várakozni” tilos tábla van elhelyezve. Azt mondja, „láthatjuk, hogy a rendőrség a tilosban mégis megáll. Bárhol lehetne rendőrségi autóval megállni, megállni tilos tábla van, és a rendőrség eltakarja a transzparensemet, amivel véleményt kívántam nyilvánítani. A megállni tilosban leparkol. Hát ez van M. városban.” (00:53-01:34)

Ezt követően a panaszos visszafordul a transzparens és a rendőrök felé. Két egyenruhás rendőrhöz lép, és megkérdezi tőlük, hogy „szeretném szóvá tenni, hogy a rendőrség a megállni tilosban parkol. Ilyenkor mi történik?” A rendőrök egyike az utca elejére mutatva azt mondja, „ott tedd szóvá”. A panaszos megköszöni a választ és az utca elejére, a transzparens, illetve az azt eltakaró szolgálati gépkocsi felé indul. Az ott tartózkodó egyenruhás rendőrnek a panaszos megismétli, hogy szeretné szóvá tenni, hogy a megállni tilosban parkol a rendőrségi autó. A rendőr azt válaszolja, hogy a M. utcai útkereszteződéstől lezárták az utcát. A panaszos megkérdezi, hogy ki adta ki ezt a parancsot. A rendőr azt válaszolja, hogy senki nem adott arra parancsot, ő a biztosítás parancsnoka. Majd azt mondja a panaszosnak, hogy „ha ezt a felvételt valahova felrakja, fel fogom jelenteni”. A panaszos azt mondja, hogy persze, hogy fel lesz téve, ki fogja takarni az arcát. Majd kamerájával ismét felveszi, hogy a rendőrségi gépkocsi a transzparens elé állt, és azt mondja, hogy a rendőrség ismét alkotmányos jogát szándékosan megakadályozza. A rendőr azt mondja, hogy nem akadályozza meg, kinn van a transzparens. A panaszos erre azt válaszolja, hogy megkéri a rendőröket, hogy álljanak odébb három méterrel. A rendőr azt mondja (a panaszost keresztnevéen szólítva) „ne emelje fel a hangját, ne kiabáljon, megkérném, jó?” (01:50-02:47)

A panaszos később azt kiabálja, hogy „szabadságot Budaháznak!” Ekkor a biztosítási parancsnok (aki egyébként a felvétel szerint be sem mutatkozott) azt mondja a panaszosnak, (akit ismét keresztnevéen szólít), hogy „jó, a törvény nevében felszólítom, hogy ne kiabáljon. Bejelentett rendezvény folyik, amennyiben tovább kiabál, akkor rendzavarás szabálysértése miatt elő fogjuk állítani”. A panaszos azt mondja, hogy megakadályozták a véleménynyilvánítását, de „vihetik”. A biztosítás parancsnoka megismétli, hogy „felszólítom, hogy maradjon csendben, ne kiabáljon.” A panaszos azt mondja, hogy véleménynyilvánításhoz való jogát megakadályozták. A véleménynyilvánítást szeretné folytatni, álljanak odébb az autóval. A felvételen továbbá az hallható, hogy ismét arról vitatkozik a panaszos a rendőrrel, miért kellett az utcát lezárni. A biztosítás parancsnoka ekkor már azt mondja, hogy a „gyalogos forgalom nyugodtak tudjon közlekedni”. (02:57-03:39)

A panaszos ezt követően még egyszer ugyanazt kiáltotta, amire a rendőr azt mondta „jó, akkor most a törvény nevében meg fogjuk bilincselni, és előállítjuk rendzavarás miatt”. (03:40-03:50)

c) A panaszos a Testület részére megküldött videofelvételekhez magyarázatot is fűzött.

A helyszínen tartózkodó biztosítási parancsnok a panaszos kérdésére közölte, hogy a M. utcai útkereszteződéstől lezárták az utcát. A panaszos szerint az, hogy a rendőrök lezárták az utcát, nem volt igaz, mivel két gyalogos rendőr sétálgatott a mikrobusz mögött pár méterre, és a biztosítási parancsnok által említett „onnan az útkereszteződéstől” M. utcai útkereszteződés jóval odébb van.

A panaszos álláspontja szerint amennyiben nem a transzparens eltakarása volt a rendőrség szándéka, akkor a M. utcai kereszteződésnél elhelyezett „megállni tilos”

tábla vonalában zárták volna le az utat – akár egy forgalomirányító rendőrrel, akár egy keresztbe állított járművel –, nem pedig ott, ahol a panaszos állt. „Ezt követelte volna meg a józanész, de erre hivatkozott a biztosítási parancsnok is, csak nem ezt tette”, amiből az derül ki, hogy a transzparens eltakarása volt a rendőrök szándéka. Az út lezárását semmi nem indokolta, a gépkocsi forgalom a kérdéses időpontban gyér volt, és a lezárással a komphoz, illetve a komptól való forgalmat szükségtelenül akadályozta a rendőrség. Amíg a panaszos ott tartózkodott, a 45 percből csak kb. 5 percig voltak lezárva a környező utcák, addig, amíg a rendezvény szereplői a helyszínre vonultak. A rendezvényből még fél óra hátra volt (a beszédek még el sem kezdődtek), sem az állampolgárok, sem a rendezvény szereplői részéről nem volt várható rövid időn belül nagyobb mozgás.

Egy normál rendőrségi autó nem takarta volna el a transzparenst, ezért a panaszos véleménye szerint egyértelműen nem lehetett véletlen az sem, hogy megjelent egy rendőrségi mikrobusz, ami terjedelménél fogva képes eltakarni a transzparenst, amely eddig részt sem vett a biztosításban, és addig a környéken sem volt látható, majd azt a biztosítási parancsnok pontosan a transzparens elé állította le. Mindez arra mutat, hogy az „útlezárás” csak ürügy volt arra, hogy a panaszos véleménynyilvánítását a rendőrség ellehetetlenítse.

A panaszos az első, pár másodperces videofelvételhez azt a magyarázatot fűzte, hogy amikor az állampolgárok a rendezvény megkezdése előtt arra igyekeztek, az út nincs lezárva. Az út másik oldalán a panaszossal szemben parkol egy rendőrautó, és két rendőr amellet állt, tehát nem zárták le az utat.

A második videofelvételen, illetve a CD-n látható képekből pedig kiderül, hogy a rendőrségi mikrobusz pontosan a panaszos transzparens elé állt. A második videofelvételből kiderül továbbá, hogy a rendőrségi mikrobusz a „megállni tilos” táblával jelzett útszakaszon állt meg. A biztosítási parancsnok arra hivatkozik (03:34), hogy a gyalogos forgalom biztosítása érdekében zárta le hirtelen az utat. A panaszos szerint „ez is leleplezi a valós indokot, hiszen amikor a gyalogos forgalom valóban zajlott, mikor a rendezvény kezdetére érkeztek »nagyobb« számban az emberek, az úttest nem volt lezárva. Amennyiben a rendőrség valós szándéka az lett volna, hogy a rendezvény biztosítása érdekében zárja le az utat, akkor a M. utcát a »behajtani tilos« táblától kellett volna lezárnia, mint ahogy arra a biztosítási parancsnok utalást is tett, de a valóságban nem az történt”. A panaszos azt is megemlíti, hogy a második videofelvételen az is látható (02:50), hogy egy piros autó mégis közeledik a kereszteződésben a másik irányba, tehát az utcák előre szervezett formában nem voltak lezárva, a lezárás csak „ürügy” volt a transzparens eltakaráására. Amikor a rendőrségi mikrobusz megjelent és a transzparens elé állt, nem használt megkülönböztető jelzést, holott a panaszos tudomása szerint útlezárásnál az kötelező lett volna.

4) A panaszos tájékoztatta a Testületet arról, hogy ellene a Szigetvári Rendőrkapitányság szabálysértési eljárást folytatott a Szabs. tv. 152/A. §-ába ütköző, az egyesülési és gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel

jogának megsértése szabálysértésének elkövetése miatt. Ezzel összefüggésben megküldte a Testület részére az eljárás során írásban tett vallomását.

A panaszos vallomásában foglaltak – az események leírása, valamint annak magyarázata, hogy a március 15-ei önkormányzati rendezvény miatt nem tartozott a Gytv. hatálya alá, s ezért fogalmilag kizárt az említett szabálysértés elkövetése – lényegileg megegyeznek a Testülethez benyújtott panaszában foglaltakkal, ezért annak részletes ismertetéstől a Testület eltekintett.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, illetőleg megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, valamint a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A rendőrség tájékoztatása alapján a panaszolt rendőri intézkedésben a M.-i Rendőrkapitányság öt rendőre, a Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztály r. százados vezetője, egy r. főtörzsőrmester, egy r. őrmester és két r. törzsőrmester intézkedett.

2) A M.-i Rendőrkapitányság vezetője a panaszossal szembeni rendőri intézkedésről összefoglaló jelentést készített a megyei rendőr-főkapitányság vezetője felé, amely az alábbi információkat tartalmazza.

2011. március 15-én 15 órától 18 óráig M. Város Polgármesteri Hivatala az 1848/49-es szabadságharc évfordulója alkalmából városi megemlékezést tartott M. városban, az egyik emlékműnél. A kapitányságvezető álláspontja szerint az előzetesen bejelentett rendezvény kimerítette a Gytv.-ben meghatározottakat, és figyelemmel arra, hogy tiltási ok nem merült fel, így annak megtartását a M.-i Rendőrkapitányság tudomásul vette.

Mivel a városi rendezvényre nagyobb számú érdeklődőt vártak, illetőleg felmerült annak a lehetősége, hogy a résztvevők számától függően, esetlegesen forgalomkorlátozás is szükségessé válhat, ezért a bejelentett rendezvény biztosításáról intézkedtek. A rendezvényt a M.-i Rendőrkapitányság 617-2/2011/ ált. számon kiadott biztosítási terv alapján biztosította, melynek parancsnoka a Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztály vezetője volt. A biztosítás ideje alatt területzárás nem történt.

A Millenniumi Emlékműnél tartott rendezvény ideje alatt a Sz. utcában olyan mértékben megnövekedett a gyalogosforgalom, melynek okán a balesetek elkerülése érdekében a biztosítás parancsnoka forgalomkorlátozást rendelt el, ami a Sz. utca és a M. utca kereszteződésében 2011. március 15-én 16 óra 45 perctől 18 óráig tartott, és amelynek során a háromirányú kereszteződés egyik irányából sem engedtek be gépi

meghajtású járműveket. A forgalom korlátozása egyrészt előerős zárással, másrészt szolgálati mikrobusz igénybevételével történt.

A rendőrkapitányság tájékoztató levele szerint a panaszos a gyermekek által adott műsort, így a rendezvény lebonyolítását „Szabadságot Budaháznak!” bekiabálásokkal zavarta meg. A bekiabálások „az ünnepség résztvevőiben, elsősorban a gyermekek szüleiben, tanáraiban komoly felháborodást váltottak ki”. A panaszos cselekménye alkalmas volt a Szabs. tv. 152/A. §-ába ütköző, az egyesülési és gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése szabálysértés megalapozott gyanújának megállapítására. A rendőrkapitányság ehelyütt utalt a törvényhely indokolására, amely szerint a gyakorlatban rendszeresen előfordul, hogy a békés gyülekezést jogtalanul megzavarják olyan módon, hogy az nem minősülhet sem erőszakosan elkövetettnek, sem fenyegetéssel megvalósítottnak. Ez esetekben a büntetőjog nem ad lehetőséget a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény résztvevői által gyakorolt véleménynyilvánítási jog védelmére. Figyelemmel azonban, hogy a hivatkozott alapjog – mint a kommunikációs anyajog – kiemelt védelmet kell, hogy élvezzen, a jogalkotó ezen megzavaró cselekményekkel szemben is fellépési lehetőséget kívánt biztosítani, amikor büntetni rendelte a hivatkozott rendelkezést.

A kapitányságvezető álláspontja szerint tehát ez esetben a panaszos hiába hivatkozik a véleménynyilvánítási jogára, amikor éppen ez az a magatartás, amivel ő egy jogszerűen bejelentett rendezvényen résztvevők véleménynyilvánítási jogát sérti, korlátozza. Ebből kifolyólag a panaszos úgy nem nyilváníthat véleményt, hogy ezzel mások hasonló jellegű jogait sérti.

Mivel pedig a biztosítás parancsnoka szabálysértés elkövetését észlelte, őt az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése alapján [„A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni, vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt, vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.”] intézkedési kötelezettség terhelte.

A kapitányságvezető a fentiek alapján a panaszossal szemben az intézkedés megkezdését jogszerűnek tartotta, illetve „figyelemmel az arányosság követelményére, az intézkedés parancsnoka [a panaszost] 16 órakor a szabálysértés abbahagyására szólította fel, azonban vele szemben ekkor még szankciót nem helyezett kilátásba.” A panaszossal szemben igazoltatást az intézkedő rendőr nem alkalmazott, „hiszen [a panaszos] a közelmúltban számos alkalommal rendőri intézkedést provokált, így az intézkedő rendőr [őt] személyesen ismerte, korábban vele szemben több alkalommal intézkedett.”

Miután a panaszos a rendőri felszólítás ellenére „Most botrány lesz!” kijelentést követően ismételten bekiabálásával zavarta meg a rendezvény zavartalan lebonyolítását, a Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztály vezetője a szabálysértés továbbfolytatása miatt 16 óra 53 perckor az előállításáról döntött.

Az előállítás jogi alapját a kapitányságvezető véleménye szerint az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja szolgáltatta [„A rendőr, a hatóság, vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az annak abbahagyására irányuló felszólítás ellenére is folytatja.”] Az előzmények, illetőleg a panaszos magatartása arra utalt, hogy a személyes szabadságot korlátozó intézkedés nélkül a panaszos a cselekményét a rendezvény egész ideje alatt folytatná, és ezzel ellehetetlenítené a megemlékezés lebonyolítását. A kifejtetteket alátámasztja, hogy a rendőri felszólítás ellenére, az őt felszólító rendőr jelenlétében folytatta a bekiabálást. Az előállításra történő figyelmeztetés egyébként már a cselekmény abbahagyására irányuló felszólítás során megtörtént.

A panaszossal szemben az előállítás során az Rtv. 48. §-ának c) pontja alapján bilincset alkalmaztak 7 percig, a M.-i Rendőrkapitányság épületébe történő beérkezésig. A kényszerítő eszköz a panaszosnak sérülést nem okozott.

A panaszos előállítása összesen 1 óra 7 percig tartott (16 óra 53 perctől 18 óráig, az előállított szabadon bocsátásáig), amely időtartam alatt a panaszos előállítotti jogairól történő tájékoztatás, a kért kiértékelés végrehajtása, a személyes szabadságot korlátozó irat elkészítése történt meg. A jogokról történő tájékoztatás szóban és átadott formanyomtatványon is megtörtént.

A panaszost előállító helyiségben nem helyezték el, folyamatos őrzéssel biztosították. Mivel az előállítás időtartama az 5 órát nem haladta meg, így élelmezéséről nem intézkedtek.

A panaszos ellen a fentebb említett szabálysértés (Szabs. tv. 152/A. §) elkövetése miatt szabálysértési eljárás indult.

A M.-i Rendőrkapitányság vezetője arról is tájékoztatást adott, hogy a rendőrség részéről az intézkedésről videofelvétel nem készült, azonban a panaszos az intézkedés ideje alatt az intézkedő rendőrrel folyamatosan videofelvételt készített, kijelentette, hogy azt a kurucinfo.hu internetes újsághoz fogja eljuttatni. A felvétel jelenleg a www.youtube.com internetes honlapon látható, amit valószínűleg a panaszos töltött fel vagy közreműködött abban.

3) A Testület kérte a rendőrséget, hogy amennyiben a kérdéses területen rendőri biztosításról intézkedtek, továbbítsák az arról szóló biztosítási tervet is. A rendőrség először tévedésből egy 2011. március 11-ére szóló biztosítási tervet küldött. A Testület újabb felvilágosítás kérésére a M.-i Rendőrkapitányság megküldte az 1848/49 szabadságharc évfordulója alkalmából, 2011. március 15-én tartandó városi megemlékezés rendőri biztosítására készült biztosítási tervét, melynek előzetes adatai között szerepel, hogy a M. Városi Polgármesteri Hivatal képviselőjében a titkársági referense 2011. február 7-én írásban bejelentést nyújtott be a M.-i Rendőrkapitánysághoz, arról, hogy a szabadságharc évfordulója alkalmából városi rendezvényt kívánnak tartani.

A biztosítási tervben az szerepel, hogy a rendezvény helyszíne M. város, M. tér közterület (ez utóbbi kézzel átjavítva az Sz. parkról), időpontja 2011. március 15. 16 órától 19 óráig, a résztvevők száma kb. 500 fő. A biztosítás ideje 2011. március 11. 15 óra 30 perctől 19 óráig tart.

A biztosítási terv szerint a rendezvény jellegénél fogva a Gytv. hatálya alá tartozik, amelynek zavartalan lebonyolítása érdekében a M.-i Rendőrkapitányság közrendvédelmi, és közlekedésrendészeti szolgálati ágak beosztottjai folyamatos rendőri jelenlétet biztosítanak a rendezvény helyszínén, annak közvetlen környezetében. A városban működő polgárőrség tagjai is folyamatosan jelen lesznek a közterületen.

A biztosítás parancsnokának feladata, hogy 15 órakor eligazítja a biztosításban résztvevő állományt és a polgárőröket; a helyszínen meghatározza a beosztott állomány felállítási helyét, koordinálja a beosztottak feladatának végrehajtását. 15 óra 30 perctől folyamatosan figyelemmel kíséri a helyszínt és környékét, különös figyelemmel az érkező csoportok mozgására. Szükség esetén a szolgálatot teljesítő gépkocsizó járőrpárt a helyszínre vezényli.

A biztosításba beosztott állomány két járőrpár. Az első járőrpár 15 óra 20 perctől a Sz. utca és a M. utca kereszteződésében a M. tér felé zárást hajt végre. A második járőrpár ugyanezen időponttól a Sz. utca és a K. sétány kereszteződésében a M. tér felé zárást hajt végre. A biztosításba beosztott állomány figyelemmel kíséri az érkezők viselkedését, hangulatát, megakadályozza a rendbontásokat. Amennyiben pedig szükséges, forgalomirányítással segítik a rendezvényre érkező gépkocsik zavartalan parkolását, forgalomba való beilleszkedését. A rendezvény befejezését követően pedig a biztosítás parancsnokának utasítása alapján hajtják végre feladatukat.

Figyelemmel arra, hogy a rendőrség által továbbított biztosítási tervek eltérő tartalommal bírnak, a Testület immár a megyei rendőr-főkapitányságot kérte meg, hogy a főkapitány részére felterjesztett biztosítási terv másolatát továbbítsa a Testületnek. A megyei rendőr-főkapitányság helyett azonban ismételten a M.-i Rendőrkapitányság küldött el egy biztosítási terv másolatot. Ebben a dokumentumban ismételten az Sz. park szerepel a rendezvény helyszíneként, illetve újabb kézzel történő bejegyzés látható (a biztosításba beosztott rendőrök nevét átnyilazták, hívójelüket kézírással átjavították); a megyei rendőr-főkapitányság érkeztető bélyegzője a dokumentumon azonban nem szerepel.

4) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés az alábbiakat tartalmazza.

2011. március 15-én 16 óra 53 perckor a biztosítási parancsnok utasítására M. városban, a Sz. utca és a Sz. utca kereszteződésében intézkedés alá vonták a panaszoszt, mivel a parkban tartott rendezvényen „több alkalommal hangosan kiabálta, hogy „Szabadságot Budaháznak!”, ezzel zavarva a rendezvény zavartalanságát”. A

biztosítási parancsnok „több alkalommal felszólította a panaszost, hogy hagyjon fel a kiabálással, melynek azonban nem tett eleget, továbbra is kiabált a rendezvényen, ezzel zavarva annak zavartalanságát, valamint másokban megbotránkoztatást keltett”. Ekkor a panaszossal közölték, hogy vele szemben bilincset fognak alkalmazni és előállítják a M.-i Rendőrkapitányságra rendzavarás elkövetése miatt.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés I. fordulata alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták. Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján – a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy – a panaszost előállították.

A panaszossal szemben az Rtv. 48. §-ának c) pontja alapján (szökés megakadályozása érdekében) 16 óra 53 perctől 17 óráig bilincset alkalmaztak – a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. §-ának (4) bekezdése szerint a kezek előre, illetve hátra bilincselésével (nem jelölték meg a módot). A jelentés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására való figyelmeztetés megtörtént. A rendőri intézkedés során a panaszosnak sérülése, a kényszerítő eszköz alkalmazása során anyagi kára nem keletkezett. A panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján hozzátartozója (ismerőse) kiértesítését kérte.

A rendőri jelentés szerint a panaszos az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az előállítás idejéről szóló igazolást megkapta. Az előállítás oka 2011. március 15-én 18 órakor megszűnt, a panaszos szabadon bocsátása megtörtént.

5) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás alapján az igazoltatás, az átvizsgálás és az előállítás jogszerű és szakszerű; a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

6) A kényszerítő eszköz alkalmazásának kivizsgálásáról szóló jelentés szerint a M.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztály Járőr- és Határrendészeti Alosztályának vezetője – figyelemmel a Szolgálati Szabályzatra és az 51/1999. sz. ORFK Vezetői Intézkedésre – kivizsgálta a panaszossal szembeni intézkedés körülményeit és az alábbi megállapításokat tette.

A panaszost a szolgálatos járőr gyülekezési joggal visszaélés szabálysértése miatt a M.-i Rendőrkapitányságra előállította, mivel a szabálysértést a többszöri felszólítás ellenére sem fejezte be. Szökésének megakadályozása végett megbilincseltek. A járőr az előállítást az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja alapjánajtotta végre 2011. március 15-én 16 óra 53 perctől 18 óráig, a bilincset az Rtv 48. §-ának c) pontja alapján 16 óra 53 perctől 17 óráig alkalmazott. A bilincselés sérülést nem okozott, célját elérte.

Az alosztályvezető a rendőri intézkedést jog- és szakszerűnek, valamint törvényesnek tartotta, az elérni kívánt céllal arányos volt. Megítélése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűsége további vizsgálatot nem igényelt.

7) A panaszossal szemben intézkedő r. százados osztályvezető – aki a kérdéses napon 15 óra és 18 óra között a kiadott biztosítási terv alapján az 1848/49-es szabadságharc évfordulója alkalmából tartott városi megemlékezés rendőri biztosításának parancsnokaként teljesített szolgálatot – jelentést készített a panaszossal szemben fogatosított rendőri intézkedésről, amely az alábbi információkat tartalmazza.

A rendezvényen 15 óra 30 perc körül megjelent a panaszos, és a Sz. utcában két fa közé kifeszített egy kb. 2 x 6 méteres transzparenst, „Nem csináltok ti forradalmat, csak egy Narancssárga Birodalmat. Szabadságot Budaháznak!” felirattal.

A Sz. utcában a megemlékezés miatt a gyalogos forgalom megnövekedett, ezért a r. százados úgy döntött, hogy az úttesten a gépjárműforgalmat ideiglenesen leállíttatja. A forgalmat úgy tereltette el, hogy egy szolgálati gépkocsit a kereszteződésbe állíttatta, bekapcsoltatta rajta az elakadásjelzőt, és két rendőrrel irányíttatta a forgalmat. A rendőr a megkülönböztető fényjelzés bekapcsolására nem adott engedélyt, hogy ne zavarják a megemlékezést. A szolgálati gépkocsi részben eltakarta a transzparenst, amit a panaszos sérelmezett. A r. százados közölte vele, hogy az a forgalom leállítása miatt szükséges.

Ezután a panaszos elkezdett kiabálni, hogy „Szabadságot Budaháznak! Engedjétek ki Budaházyt!”, ami „a megemlékezésen résztvevőket zavarta (kb. 200 fő vett részt), bennük megbotránkozást keltett, többen hátrafordultak, valamint zavarta a megemlékezés lefolyását.”

A r. százados „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával felszólította a panaszost a kiabálás abbahagyására, aki annak nem tett eleget. A rendőr ismételten felszólította a panaszost – „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával – a kiabálás abbahagyására, azonban annak sem tett eleget. A rendőr ekkor közölte a panaszossal, ha tovább kiabál, akkor elő fogja állítani szabálysértés továbbfolytatása miatt a M.-i Rendőrkapitányságra. A panaszos a kiabálást ezután is folytatta, ezért a r. százados „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával közölte vele, hogy meg fogják bilincselni és előállítják szabálysértés továbbfolytatása miatt. A r. százados adott az egyik r. törzsőrmesternek, hogy bilincselje meg a panaszost.

A bilincselés kezdete 16 óra 53 perc volt és 17 óráig tartott. A panaszost sérülésmentesen előállították a M.-i Rendőrkapitányságra. A szükséges iratok elkészítése után, 18 órakor a panaszost szabadon bocsátották.

A jelentés tartalmazza azt is, hogy a panaszossal szemben szabálysértési eljárást kezdeményeztek a Szabs. tv. 152/A. §-ának (1) bekezdése alapján.

8) A panaszossal szemben intézkedő r. százados osztályvezető a Szabs. tv. 152/A. §-ának (1) bekezdése szerint minősülő, az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése szabálysértése miatt feljelentést tett.

A 2011. március 21-én készült szabálysértési feljelentés tényállása lényegét tekintve megegyezik a r. százados osztályvezető által készített jelentésben foglaltakkal [állásfoglalás II. rész 7) pont].

9) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta az előállítás időtartamáról szóló igazolást, amelynek tanúsága szerint a panaszos előállítása az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja alapján 2011. március 15-én 16 óra 53 perctől 18 óráig tartott. Az előállítás időtartama alatt a panaszosnak sérülése és panasza nem keletkezett. Az igazolás tartalmazza – más jogvédő szervezetek mellett – a Testület elérhetőségeit. A dokumentumot a panaszos nem volt hajlandó aláírni.

10) A rendőrség megküldte a panaszos előállítása során a nyilatkozatáról szóló feljegyzést, amely szerint megjelölt személy kiértesítését kérte. A megjelölt személy telefonos kiértesítése megtörtént, amit a panaszos aláírásával tudomásul vett.

11) A rendőrség továbbította a Testületnek az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót, amit az ügyeletes aláírt, a panaszos pedig az abban foglaltak tudomásul vételét és egy példányának átvételét aláírásával igazolta.

12) A panaszossal szemben intézkedő r. százados osztályvezető a Testület további felvilágosítás-kérésére kiegészítő jelentést készített, amely az alábbi adatokat tartalmazza.

A Testület azon kérdésére, hogy milyen szabálysértés gyanúja merült fel azzal, hogy a panaszos a helyszínen kiabált és milyen szabálysértés megvalósulását közölte a rendőr vele akkor, azt a választ adta, hogy a panaszos a kiabálásával garázda magatartást tanúsított és a rendőri felszólításnak nem tett eleget, valamint a cselekmény ideje alatt Gytv.-s bejelentett rendezvény volt, ezért két szabálysértés gyanúja merült fel. A rendzavarás és az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértésének szabálysértése. A helyszínen a rendzavarás szabálysértését közölte, de a kapitányságra érkezés után közölte vele szóban, hogy az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértésének szabálysértése miatt tesz ellene szabálysértési feljelentést.

A kényszerítő eszköz alkalmazására további kérdéseket tett fel a Testület. A r. százados azzal összefüggésben úgy nyilatkozott, hogy a panaszossal szembeni intézkedés során nem alkalmaztak testi kényszert. Ugyanakkor, mivel szolgálati gépkocsival állították elő a rendőrkapitányságra, a gépkocsiban történő elhelyezésnek szükséges eleme a bilincselés. A panaszos szökésétől azért kellett tartani, mert nem

volt együttműködő az intézkedés során, nem tett eleget a rendőri felszólításoknak. A panaszos kezeit előre helyzetben bilincselték meg.

A panaszos panaszjogáról történő felvilágosítása tekintetében is újabb kérdéseket volt kénytelen feltenni a Testület, mivel első ízben egyetlen rendőrségi iratban sem szerepelt arra vonatkozóan utalás. A r. százados kiegészítő jelentésében ezzel összefüggésben úgy nyilatkozott, hogy szóban és írásban is tájékoztatta arról a panaszoszt, aki ezen jogával élt is, „aminek bizonyítéka a jelenlegi vizsgálat”.

A biztosítási tervvel összefüggésben a r. százados úgy nyilatkozott, hogy a biztosításban résztvevők feladata a forgalmi rend fenntartása, ami magában foglalja szükség esetén (személy és vagyonvédelem) az egyes területrészek zárását, illetve a forgalom elterelését. A 16 óra 45 perc és 18 óra közötti forgalomkorlátozásról nincs írásos dokumentum, mivel ezen utasítást szóban adta a jelenlévő beosztottnak, helyszíni parancsnokként a helyszínen döntött így.

13) A rendőrség megküldte a panaszsolt intézkedés napján készült ügyeleti hanganyag visszahallgatásáról készült jegyzőkönyvet.

A M.-i Rendőrkapitányság ügyeletes tisztje és a 2011. március 15-ei biztosításban részt vevők közötti, 16 óra 53 perckor történt rádióforgalmazás hanganyaga annyit tartalmaz, hogy egy fő – a panaszos – előállításra kerül, amit az ügyeletes tiszt nyugtáz.

4) A Sz.-i Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Alosztálya, mint szabálysértési hatóság a panaszos ellen a Szabs. tv. 152/A. §-a szerinti, az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választáson való részvétel jogának megsértése szabálysértése miatt indult eljárást – mivel a cselekmény ne volt szabálysértés – szabálysértés hiányában megszüntette.

A határozat indokolása tartalmazza, hogy a szabálysértési hatóság az eljárás során intézkedett a feljelentés kiegészítése érdekében. Az alapján megállapították, hogy a M. Városi Polgármesteri Hivatal által tartott megemlékezést kihangosították, és azon kb. 500 fő vett részt. A panaszos a transzparensét a rendezvénytől kb. 7 méter távolságban feszítette ki két fa közé, és onnan is kiabált.

A panaszos írásbeli vallomást tett a szabálysértési eljárásban, amely szerint 16 óra 7 perckor jelent meg a rendezvény helyszínével szemben, attól mintegy 50 méter távolságban, és 16 óra 20 percre a transzparensét kifüggesztette, akkor kezdte meg az egyszemélyes véleménynyilvánítását, transzparens mellett állva csendesen. A rendezvény megkezdése után, körülbelül 16 óra 45 perckor egy rendőrségi mikrobusz a kifeszített transzparens elé állt, mely teljes terjedelmében eltakarta a transzparensét. A panaszos a rendezvény biztosítását végző parancsnoknak jelezte, hogy tevékenységükkel ellehetetlenítik véleménynyilvánítását, valamint a rendőrségi mikrobusz tilosban áll. A panaszos vallomásában továbbá úgy nyilatkozott, hogy a

transzparenssé váló szöveg mondanivalójával adott hangot véleményének, de mivel a rendőrség ellehetetlenítette, hogy a helyszínen jelenlevő Fideszes országgyűlési képviselőkhöz is eljusson véleménye, hangosan kiabálta feléjük, hogy „Szabadságot Budaháznak!” Ekkor a biztosítás parancsnoka felszólította, hogy amennyiben hangos bekiabálással még egyszer megzavarja a rendezvényt, elő fogják állítani. A panaszos véleményének ezt követően ismételt hangot adott, ezért előállították.

A szabálysértési eljárás során az intézkedésről készült videofelvételt a hatóság megtekintette, és megállapította, hogy a panaszos „a bekiabálásával nem zavart meg mást, mivel a kiabálás pillanatában és azt követően sem figyelt fel rá senki, észre sem vették, hogy kiabált volna. A felvételtől jól megállapítható az is, hogy a rendezvény megtartását sem zavarta meg bekiabálása, mivel az folyamatosan, megszakítás nélkül bonyolódott le.” A helyszíni intézkedés során tanúkat nem végeztek az intézkedést végző rendőrök, így nem jutott a szabálysértési hatóság tudomására olyan tanú, aki az esetet látta volna, ezért tanú meghallgatásokról adatok hiányában nem intézkedtek.

A szabálysértési hatóság azt állapította meg, hogy a panaszos cselekményével más egyesülési vagy gyülekezési jogának gyakorlásában nem akadályozott meg, a rendezvény megtartását nem gátolta meg, így szabálysértés elkövetése nem állapítható meg.

III.

A Testület a panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a panaszos igazoltatásának, átvizsgálásának és előállításának, valamint a kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazásának jogszerűségét és indokoltságát, továbbá a jogorvoslati jogról való kioktatást.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) a 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az 55. § (1) bekezdése szerinti személyes szabadsághoz, a 61. §-ában biztosított véleménynyilvánításhoz, valamint az 57. §-ának (5) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát az alább írtaknak megfelelően.

1) A Testület elsőként vizsgálta, hogy a panaszos által sérelmezett rendőrségi gépkocsival való transzparenssé vált eltakarás jogszerűen történt-e.

Az Rtv. 1. §-ának (1) bekezdése meghatározza, hogy a rendőrség feladata – többek között – a közbiztonság és a közrend védelme. Az 1. § (2) bekezdésének 4. és 5. pontja értelmében a rendőrség az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és

rendészeti feladatkörében közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el, illetve ellátja a közterület rendjének fenntartásával kapcsolatos rendészeti feladatokat.

A rendőri feladatok ellátásának és az utasítások teljesítésének kötelezettségéről az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

A panaszos által megküldött fényképeken és videofelvételen látható, hogy transzparensét a kérdéses útkereszteződésnél feszítette ki két fa közé, és a szolgálati gépkocsi a kereszteződéshez, éppen a transzparens elé állt le.

A rendőrségi iratok (a biztosítási terv, az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés, a szabálysértési feljelentés, az intézkedő rendőr jelentése és a M.-i Rendőrkapitányság vezetőjének összefoglaló jelentése) alapján a rendőri fellépés (rendőrségi gépkocsi leállítása) ténybeli alapját az szolgáltatta, hogy az 1848/49-es szabadságharc évfordulója alkalmából tartott városi megemlékezés – amely a rendőrség álláspontja szerint a Gytv. hatály alá tartozó bejelentett rendezvénynek minősült, és amelyre nagyobb számú érdeklődőt vártak – biztosításáról gondoskodott a rendőrség. A biztosítás során az ott szolgálatot teljesítő rendőröknek feladatuk volt, hogy folyamatosan figyelemmel kísérjék a helyszínt és környékét, figyelemmel az érkező csoportok mozgására is. A rendezvény időtartama alatt megnövekedett a gyalogosforgalom, és emiatt a biztosítás parancsnoka forgalomkorlátozást rendelt el, egyrészt „élőerős” zárással, másrészt szolgálati gépkocsi (mikrobusz) igénybevételével – éppen abban a kereszteződésben, ahol a panaszos kifeszítette transzparensét.

A Testület felvilágosítás-kérése alapján a rendőrség három biztosítási tervet küldött meg: az első 2011. március 11. napjára szólt (amikor pedig nem volt ünnepség és rendezvény a városban), a második és a harmadik dokumentum ugyan március 15-ét tüntette fel a rendezvény időpontjaként, de mindkét esetben kézírással átjavítottak benne adatokat. A Testület kifejezetten a megyei rendőr-főkapitányságtól kért felvilágosítást, és megküldeni a felterjesztett biztosítási tervet, azonban utóbb is a M.-i Rendőrkapitányság küldte meg a dokumentumot, amelyből nem tűnik ki, hogy azt a megyei rendőr-főkapitányság irányába felterjesztették.

A Testület a biztosítási tervet – és így összességében a rendőrség által előadottakat – nem fogadta el annak magyarázataként, hogy a szolgálati mikrobusz miért jelent meg a helyszínen, és miért állt az útkereszteződésbe. Megítélése szerint a panaszos véleménynyilvánítás gyakorlásához fűződő alkotmányos joga sérült azáltal, hogy a rendőrség éppen a panaszos transzparensé elé állt.

A panaszos előállításával és a vele szemben alkalmazott kényszerítő eszközzel összefüggésben a Testület vizsgálta, hogy a rendőrség által hivatkozott, az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedési kötelezettség a panaszossal szemben fennállt-e.

A megjelölt törvényhely kimondja, hogy a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. Az intézkedési kötelezettségről a Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése azt tartalmazza, hogy: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

A Testület megítélése szerint – az alább részletezettek alapján – a rendőrség panaszossal szemben történt rendőri fellépése több szempontból is jogszerűtlennek, illetve szakszerűtlennek minősül.

2) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőr nem tett eleget az azonosításra vonatkozó kötelezettségének.

A panasz ezen részével összefüggésben a Testület utal a rendőr szolgálati fellépésére és azonosíthatóságára vonatkozó szabályokra, amelyeket az Rtv. 20. §-a tartalmaz, illetve azokat a Szolgálati Szabályzat 4. §-a egészíti ki az „udvariassági” szabályok megállapításával.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelegéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben azt az intézkedést követően kell megtenni).

Az elsődleges rendőrségi dokumentumok nem tartalmazzak arra vonatkozóan információt, hogy a rendőr eleget tett-e az azonosításra vonatkozó kötelezettségének. A Testület kifejezett kérdése ellenére sem válaszolt a helyszínen intézkedő rendőr. A panaszos által megküldött videofelvétel is a panaszos állítását támasztja alá: nem hallható, hogy a biztosítási parancsnok közölte nevét, azonosító számát. A rendőrségi dokumentumok között továbbá nem szerepel olyan körülmény (illetve ilyen a felvételen sem látható), ami a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztette, és ami miatt az azonosításra vonatkozó kötelezettséget elegendő lett volna az intézkedés befejezésekor teljesíteni.

A bizonyítékok értékelése során megállapította, hogy a panaszossal szemben intézkedő rendőr az azonosításra vonatkozó kötelezettségét elmulasztotta, ami miatt csekély mértékben sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga. A Testület megjegyzi, hogy a rendőr ezen kötelezettsége abban az esetben is fennáll, ha – ahogyan a jelen esetben is történt – a rendőr és az intézkedés alá vont személy korábbról ismerik egymást.

3) A panaszos beadványában és annak kiegészítéseiben ugyan kifejezetten nem nyilatkozott igazoltatásáról és az ahhoz kapcsolódó ruházátvizsgálás megtörténtéről, ugyanakkor a Testület szükségesnek tartotta a rendőri fellépés szakszerűségének vizsgálatát – a rendelkezésre álló, egymásnak ellentmondó rendőrségi dokumentumok miatt.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Jelen ügyben az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján, a rend védelme érdekében igazoltatták. A M.-i Rendőrkapitányság vezetőjének összefoglaló jelentésében ezzel ellentétben az szerepel, hogy az intézkedő rendőr nem igazoltatta a panaszost, mivel „a közelmúltban számos alkalommal rendőri intézkedést provokált, így az intézkedő rendőr személyesen ismerte, korábban vele szemben több alkalommal intézkedett.” A panaszos által a Testület rendelkezésére bocsátott videofelvételen sem látható és hallható, hogy a panaszost előállítása előtt igazoltatták, de az intézkedő rendőr folyamatosan a keresztnévén szólította őt.

A Testület megítélése szerint önmagában az a tény, hogy egy állampolgár többször rendőri intézkedést „provokál”, illetve az, hogy az intézkedést fogadosító rendőr személyesen ismeri a panaszost, nem teszi nélkülözhetetlenné a szabályszerű rendőri fellépést. Ahhoz, hogy egy állampolgárral szemben további rendőri intézkedést fogadosítsanak, szükséges személyazonossága megállapítása. Még ha a rendőr ismeri

is név szerint a panaszost, egyéb személyazonosító adatainak ismerete nem várható el tőle. Ezért – amennyiben az intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a rendőri intézkedés érintettjének (illetve a kényszerítő eszköz elszenvedőjének) személyazonossága megállapításához szükséges mozzanat az igazoltatása.

A Testület utal arra is, hogy az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján [„Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.”] átvizsgálták. Más rendőrségi irat nem tartalmaz arra vonatkozóan utalást, hogy a panaszos ruházatának átvizsgálása valóban megtörtént, arról maga a panaszos sem nyilatkozott.

Figyelemmel arra, hogy a panaszos kifejezetten nem sérelmezte igazoltatását és ruházatátvizsgálását (illetve azok elmaradását), ebben a tekintetben a Testület nem állapította meg az Alkotmány az 59. §-ának (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez, és az 55. § (1) bekezdése szerinti személyi integritáshoz való jog sérelmét. **Azzal összefüggésben ugyanakkor, hogy az elsődleges dokumentum – feltehetően a jelentéskészítés nagyfokú automatizmusa miatt – nem a valóságnak megfelelően rögzítette a foganatosított rendőri intézkedéseket, a Testület megállapítja a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának megsértését.**

4) A Testület vizsgálta a panaszos előállításának indokoltságát és jogszerűségét, amelynek során az alábbi megállapításokat tette.

a) Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az elfogás és az előállítás okait.

Az előállítás okaként az annak végrehajtásáról szóló jelentésben az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont I. fordulata szerepel, amely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja. Ugyanezt az előállítási okot jelölték meg a többi rendőrségi dokumentumban is.

A panaszos által készített videofelvételen az hallható, hogy amikor a panaszos első ízben kiáltotta el magát, a biztosítási parancsnok azt mondja neki, hogy „a törvény nevében felszólítom, hogy ne kiabáljon. Bejelentett rendezvény folyik, amennyiben tovább kiabál, akkor rendzavarás szabálysértése miatt elő fogjuk állítani”, és megismétli, hogy „felszólítom, hogy maradjon csendben, ne kiabáljon.” Amikor pedig röviddel később a panaszos még egyszer kiáltott, a rendőr azt közli vele, hogy „a törvény nevében meg fogjuk bilincselni, és előállítjuk rendzavarás miatt”.

A rendőrségi dokumentumokban az előállítás okával kapcsolatban ellentmondásokat talált a Testület. Az előállítás végrehajtásáról szóló (elsődleges) jelentés szerint a

helyszínen azt közölték a rendőrök a panaszossal, hogy rendzavarás elkövetése miatt előállítják. A r. százados osztályvezető (biztosítási parancsnok) első kiegészítő jelentésében az szerepel, hogy a panaszost szabálysértés továbbfolytatása miatt előállítják, illetve utalás van arra, hogy a panaszossal szemben a szabálysértési eljárás kezdeményeztek a Szabs. tv. 152/A. §-ának (1) bekezdése alapján. Második kiegészítő jelentésében úgy nyilatkozott, hogy a panaszos a kiabálásával garázda magatartást tanúsított és a rendőri felszólításnak nem tett eleget, valamint a cselekmény ideje alatt Gytv.-s bejelentett rendezvény volt, ezért két szabálysértés – a rendzavarás és az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértésének szabálysértése – gyanúja merült fel. A helyszínen a rendzavarás szabálysértését közölte, de a kapitányságra érkezés után közölte vele szóban, hogy a másik szabálysértés miatt tesz ellene szabálysértési feljelentést.

A szabálysértési feljelentésben, illetve a M.-i Rendőrkapitányság vezetőjének összefoglaló jelentésében már egyezően a Szabs. tv. 152/A. §-ába ütköző, az egyesülési és gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése szabálysértése megjelölés szerepel. A Szigetvári Rendőrkapitányság is ezen szabálysértés miatt folytatott szabálysértési eljárást a panaszossal szemben. A hivatkozott szabálysértést az valósítja meg, aki „mást egyesülési vagy gyülekezési jogának gyakorlásában, valamint a választási gyűlésen való részvételében jogtalanul akadályoz”. E szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik. A rendzavarás szabálysértéséről pedig a Szabs. tv. 142. §-a úgy rendelkezik, hogy az követi el, aki verekszik, továbbá aki mást verekedésre felhív, avagy rendzavarás vagy garázdaság esetén a hatóság vagy az eljáró hivatalos személy intézkedésével szemben engedetlenséget tanúsít. Az is rendzavarást valósít meg, aki nyilvános rendezvényen löfegyvert vagy robbanóanyagot, illetőleg az élet kioltására vagy testi sértés okozására alkalmas eszközt tartva magánál jelenik meg, valamint a rendező szerv, illetőleg a rendőrség biztonságra vonatkozó felhívásának, rendelkezésének nem tesz eleget. Az első esetben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a bíróság, a második esetben meghatározott szabálysértés miatt a rendőrség hatáskörébe tartozik. A Szabs. tv. 142/A.-§ pedig meghatározza a garázdaság szabálysértését, amit az követ el, aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogantatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. A Testület a hatáskörét megalapozó rendelkezés alapján nem járhat el szabálysértési hatóságként, szabálysértési felelősség fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítására hatásköre nem terjed ki. Azt azonban vizsgálni köteles, hogy a rendőrség az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontjában szabályozott előállítási ok megítélése során kellő körültekintéssel járt-e el és a szabálysértés elkövetésére vonatkozó gyanú elérte-e azt a szintet, amely az érintettnek a magatartás

abbahagyására való felszólítását, ennek hiányában pedig az előállítás alkalmazását jogszerűvé és arányossá tette.

A kérdés megválaszolásához meg kellett vizsgálni a M. Városi Polgármesteri Hivatal által, az 1848/49-es szabadságharc évfordulója alkalmából tartott városi megemlékezés minőségét, illetve a gyülekezési jog fogalmát és jogalanyait.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok alapján a Polgármesteri Hivatal által tartott rendezvény a Gytv. rendelkezései alapján bejelentett és tudomásul vett közterületi rendezvény volt.

A Gytv. 1. §-a deklarálja, hogy „a gyülekezési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelyet a Magyar Köztársaság elismer, és biztosítja annak zavartalan gyakorlását.” Az Alkotmány 62. §-ának (1) bekezdése ezzel összhangban rögzíti, hogy a Magyar Köztársaság elismeri a békés gyülekezés jogát és biztosítja annak szabad gyakorlását.

A gyülekezési jogot a Gytv. alapvető jogként határozza meg, amelyet – jellegéből fakadóan – jellemzően természetes személyek gyakorolhatnak. A gyülekezés egyént megillető jog, amely azonban evidensként kizárólag másokkal együtt gyakorolható.

Nem tekinthetők tehát a gyülekezési jog alanyainak az állami és önkormányzati szervek, ezért rendezvényeik nem tekinthetők gyülekezésnek. Az állam és az önkormányzatok alapvető emberi jogok alanyai nem lehetnek. „Az alapjogi védelemnek ugyanis az állammal szemben van értelme, az alapjogok célja, hogy az egyén jogait garantálja az állammal szemben. Ennek megfelelően az állam, vagy az állam képviselőjében eljáró személy a gyülekezési jog alanya sem lehet, vagyis fogalmilag kizárt, hogy az állam vagy az önkormányzat nevében gyülekezési jog hatálya alá tartozó rendezvényt lehessen szervezni.” [OBH 2624/2009. sz. jelentés] „A hatályos jog alapján ezek az állami, önkormányzati ünnepségek – jellegüket tekintve – minősülhetnek kulturális rendezvénynek (jellemzően ugyanis a kultúrával kapcsolatos programok vannak többségben), így formailag sem tartoznak a Gytv. hatálya alá. Előfordulhat ugyanakkor, hogy egy ilyen rendezvényen politikai beszédek hangzanak el, ennek nyomán pedig a hallgatóság egy része – egyénileg vagy közösen – tetszésének, vagy éppen ellenszenvének ad hangot (taps, füttyülés, bekiabálások). Dacára azonban annak, hogy az elhangzottaknak van-e, lesz-e (politikai) kommunikációs jogi jellege, egy állami rendezvény sem előzetesen, sem utólagosan nem válhat »gyülekezéssé«. A jelenlevők pedig nem minősülhetnek egy »gyülekezés« résztvevőinek, ennek megfelelően a rendezvény – értelemszerűen – nem is osztható fel.” [OBH 2058/2008. sz. jelentés]

A Testület a fenti okfejtés alapján – a rendelkezésére bocsátott iratokban foglaltakkal ellentétesen – azt a megállapítást tette, hogy az 1848/49-es szabadságharc évfordulója alkalmából tartott önkormányzati rendezvény nem tartozott a Gytv. hatálya alá, az a jogszabály szerint legfeljebb kulturális rendezvénynek tekinthető.

Jelen ügyben természetesen elképzelhető, hogy azok az állampolgárok, akik abból a célból jelentek meg az emlékműnél, hogy a rendezvényt megtekintsék, gyülekezési jogukkal éltek, hiszen egy nyilvános térben valamely közüggyel kapcsolatos véleményük kifejezése céljából gyűltek össze. Ezzel kapcsolatban azonban – egyetértve az ombudsman fentebb idézett jelentésében írtakkal – fontos megemlíteni, hogy a rendezvény tárgyával kapcsolatban senki nem zárható el attól a lehetőségtől, hogy az önkormányzati ünnepségen (illetve annak közelében) való megjelenéssel, és a rendezvényen részt vevő politikusok, közszereplők bírálatával juttassák kifejezésre nézeteiket. Ebből következően pedig míg egy, a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény esetében nyilvánvaló, hogy az állami intézményvédelmi kötelezettség keretében a bejelentő által megjeleníteni kívánt véleménynek kell valamiféle elsőbbséget nyújtani, védelmet biztosítani, addig egy önkormányzati rendezvényhez kapcsolódó véleménynyilvánítások esetében egyik nézetnek nincs primátusa, minden véleménynyilvánítást köteles az állam biztosítani. A Testület ezt a véleményét korábbi állásfoglalásaiban [174/2009. (VI. 17.) sz., illetve a panaszos beadványában is hivatkozott 466/2010. (XI. 10.) sz. állásfoglalásban] is kifejtette, amit jelen állásfoglalásában is megerősít.

A fentiek alapján, minthogy tehát a kérdéses helyszínen nem volt Gytv. szerinti rendezvény (és a megjelent, illetve megjelenítendő vélemények között nem volt olyan, amely a másikkal szemben bármilyen körülmény alapján többlet-védelmet élvezett volna), fogalmilag kizárt, hogy a panaszos elkövethette volna a Szabs tv. 152/A. §-ában meghatározott szabálysértést.

A r. százados által elsőként a helyszínen hivatkozott rendzavarás szabálysértésének tényállásával összefüggésben a Testület utal az alábbiakra. A rendzavarás első fordulata (verekedés, verekedésre felhívás) a rendelkezésre álló adatok alapján a panaszos részvételével nem valósult meg. A tényállás „rendzavarás vagy garázdaság esetén a hatóság vagy az eljáró hivatalos személy intézkedésével szemben engedetlenséget tanúsít” fordulatával kapcsolatban a Testület megjegyzi, hogy 2008-ban a jogalkotó (a közrend, valamint az igazságszolgáltatás működésének védelme érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról szóló 2008. évi LXXIX. törvénnyel) valóban módosította a garázdaság szabálysértésének tényállását, mivel – a törvényi indokolás szerint – a gyülekezési jog mások számára félelemkeltő módon történő gyakorlása elleni hatékony fellépés érdekében az szükségessé vált, illetve lehetővé vált a hatósági fellépés azokkal szemben, akik nyilvános rendezvényen (azaz a bárki számára azonos feltételek mellett nyitva álló helyen) olyan csoportban vesznek részt, amelynek a megjelenése (például a csoport vezetője által használt vezényszavak, a csoport tagjai által alkotott formáció, stb.) másban vagy másokban félelmet kelt. Egyértelműen ezt sem merítette ki a panaszos azzal a magatartásával, hogy kiabált a helyszínen, amivel véleményét nyilvánította ki. A rendzavarás oly módon való elkövetése, hogy a nyilvános rendezvényen löfegyvert vagy robbanóanyagot, illetőleg az élet kioltására vagy testi sértés okozására alkalmas eszközt tartva magánál jelenik meg, illetve a rendező szerv, illetőleg a rendőrség biztonságra vonatkozó felhívásának, rendelkezésének nem tesz eleget, úgyszintén fogalmilag kizárt jelen ügyben.

A Testület megjegyzi, hogy a szabálysértési hatóság is megszüntette időközben az eljárást szabálysértés hiányában – igaz, más indokok alapján, mint amit fentebb a Testület kifejtett.

Tekintetbe véve tehát, hogy fogalmilag kizárt volt a rendőrség által megjelölt szabálysértések elkövetése, ezért nem lehetett jogszerű a panaszos előállítása az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont I. fordulatára hivatkozással, azaz, hogy a panaszos a szabálysértést felszólítás ellenére folytatta.

A fentieknek megfelelően, a Testület megítélése szerint érvényesen nem lehetett volna az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont I. fordulatára hivatkozni az előállítás okaként. A Testület ezzel összefüggésben megállapítja a panaszos személyes szabadsághoz való jogának súlyos fokú sérelmét, továbbá tisztességes eljáráshoz és véleménynyilvánításhoz való alapvető jogának sérelmét. A tisztességes eljáráshoz való jog megsértését állapítja meg a Testület azzal összefüggésben is, hogy az intézkedő rendőr egy fogalmilag teljességgel kizárható szabálysértés elkövetésére hivatkozott a helyszínen.

b) A Testület utal továbbá arra is, hogy a rendőrség az előállítás egyik mérlegelés szerinti okára hivatkozva foganatosította a panaszos előállítását. [Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdésében rögzített okok tekintetében a törvényhozó szóhasználata („előállíthatja”) az intézkedő rendőrnek mérlegelési lehetőséget biztosít.]

A mérlegelés alapján foganatosított intézkedések esetében a Testület kiemelt jelentőséget tulajdonít az arányosság követelményének, amit az Rtv. 15. §-a szabályoz. Eszerint: több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással jár.

Tekintettel arra azonban, hogy az állásfoglalás III. rész 4) a) pontjában kifejtettek szerint a panaszos nem valósította meg a Szabs. tv. 152/A. §-ába ütköző szabálysértést, ezért az arányosság vizsgálatát az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdése szerinti előállítási oknál nem végezte el.

c) Tekintettel arra, hogy a panaszos a beadványában nem sérelmezte az előállítása egyéb körülményeit (tájékoztatás az előállító helyiségben történő elhelyezésével kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről, igazolás kiadása, hozzátartozó kiértesítése) – illetve a rendőrség tájékoztatása egybevág a panaszos által előadottakkal – a Testület azok érdemi vizsgálatába nem bocsátkozott.

5) A Testület a panaszossal szemben alkalmazott kényszerítő eszköz (bilincs) tekintetében az alábbi megállapításokat tette.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának

megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélszerűbben választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, az 57. § (1) bekezdésében rögzíti, hogy a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható. A (2) bekezdés szerint a rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. A kényszerítő eszköz alkalmazását a Szolgálati Szabályzat említett 57. §-ának (3) bekezdése alapján jól hallhatóan, közérthetően és határozott módon meg kell előznie a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, illetve az arra vonatkozó figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének garanciális előírása továbbá, hogy a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés azt tartalmazza – amit a panaszos által rendelkezésre bocsátott videofelvétel is alátámaszt –, hogy a panaszos több alkalommal hangosan kiabálta ugyanazt („Szabadságot Budaháznak!”), ami miatt a biztosítás parancsnoka több alkalommal felszólította, hogy hagyjon fel a kiabálással, de annak a panaszos nem tett eleget, és „zavarta a rendezvény zavartalanságát”, illetve az „másokban megbotránkoztatást keltett”. Ekkor a panaszossal közölte a rendőr a panaszossal, hogy bilincset fognak alkalmazni és előállítják a rendőrkapitányságra rendzavarás elkövetése miatt. Az Rtv. 48. §-ának c) pontja alapján (szökés megakadályozása érdekében) alkalmazták a bilincset a rendőrkapitányságra való beszállításig (7 perc időtartamban). A kényszerítő eszköz alkalmazásának kivizsgálásáról szóló jelentésben a M.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztály Járőr- és Határrendészeti Alosztály

vezetője azt állapította meg, hogy a panaszos a szabálysértést a többszöri felszólítás ellenére sem fejezte be, illetve szökésének megakadályozása végett megbilincseltek.

A Testület a felvilágosítás-kérés során kifejezetten rákérdezett a bilincs alkalmazásának ténybeli és jogi indokára, ennek ellenére sem a panaszossal szemben intézkedő r. százados jelentése, sem a kapitányságvezető összefoglaló jelentése nem tartalmaz arra vonatkozóan információt. A Testület újbóli felvilágosítás-kérése nyomán a panaszossal szemben intézkedő r. százados osztályvezető már úgy nyilatkozott, hogy testi kényszer alkalmazása nem történt, viszont – mivel szolgálati gépkocsival állították elő a panaszost a rendőrkapitányságra, „a gépkocsiban történő elhelyezésnek szükséges eleme a bilincselés”. A panaszos szökésétől pedig azért kellett tartani, mert „nem volt együttműködő az intézkedés során, nem tett eleget a rendőri felszólításoknak”.

A Testület – a videofelvétel alapján is – a panaszosi álláspontot találta meggyőzőbbnek: rendőrségi iratok nem tartalmaznak egyetlen olyan momentumot sem, amely e veszély fennállására utalt volna az intézkedő rendőrökkel együttműködő panaszos részéről. Az a hivatkozás pedig, hogy a rendőrségi gépkocsival történő előállítás során „szükséges elem” a kényszerítő eszköz alkalmazása, úgyszintén helytelen, minden törvényes alapot nélkülöző.

A Testület a kényszerítő eszközök alkalmazásával összefüggésben utal a fentebb már hivatkozott arányosság követelményére (Rtv. 15. §), az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdésére („A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.”), továbbá arra, hogy a Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (1) bekezdése kimondja: a kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan. Jelen esetben a rendőrségi iratokból kitűnik, hogy a panaszossal szemben testi kényszerzert egyáltalán nem alkalmaztak, csak bilincset – a panaszos kezeinek előre helyezésével.

A panaszossal szemben történt, fentebb részletezett körülmények – és a megelőző rendőri intézkedések jogszerűtlensége – miatt a bilincs alkalmazását a Testület indokolatlannak és jogszerűtlennek, ezáltal pedig jogsértőnek minősítette. A Testület megállapította, hogy a bilincs jogszerűtlen alkalmazásával a rendőrök megsértették a panaszos emberi méltóságához, illetve a személyi szabadsághoz fűződő jogát. A kényszerítő eszköz alkalmazása továbbá a megalázó bánásmód alkotmányos tilalmába ütközött.

6) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök nem tájékoztatták sem a helyszínen, sem a rendőrkapitányságon a panasztételi jogáról.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése alapján köteles a rendőr az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés nem tartalmaz információt a panaszjogról való kioktatás megtörténte tekintetében. A panaszossal szemben intézkedő rendőr jelentése, illetve a kapitányságvezető összefoglaló jelentése szintén nem tartalmaz arra vonatkozóan adatot – noha a Testület a felvilágosítás-kérés során kifejezetten rákérdezett erre a körülményre is – hogy a panasz lehetőségéről való teljes körű tájékoztatás megtörtént-e, és milyen formában. A második tájékoztatás-kérés során a r. százados nyilatkozott ebben a kérdésben is: kiegészítő jelentésében már az szerepel, hogy szóban és írásban is tájékoztatta arról a panaszost, aki ezen jogával élt is, „aminek bizonyítéka a jelenlegi vizsgálat”. Az írásbeli dokumentációt gondosan áttanulmányozva a Testület megállapította, hogy nincs olyan rendőrségi irat, ami arra vonatkozóan utalást tartalmaz, hogy a rendőri intézkedés elszenvedője az Rtv. 92. §-ának (1)-(2) bekezdése alapján – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogantató rendőri szervhez, vagy kérheti a Testület vizsgálatát. A Testület immár sokadszor hívja fel a rendőrség figyelmét arra, hogy az előállítás időtartamáról szóló igazoláson önmagában a Testület elérhetőségére utalás – egy sorban más jogvédő szervezettel – anélkül, hogy a jogorvoslat benyújtásának határidejét megjelölnék, nem tekinthető a panaszhoz való jog lehetőségéről történő tájékoztatásnak.

A Testület a panasz ezen része tekintetében egyértelműen a panaszos állítását tartotta meggyőzőbbnek. **A rendelkezésére álló információk alapján megállapította, hogy a rendőrség nem tett eleget a panaszjogról való tájékoztatási kötelezettségének. A Testület a mulasztás miatt megállapította a panaszos jogorvoslathoz való jogának sérelmét.**

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgált rendőri intézkedések sértették a panaszos tisztességes eljáráshoz, emberi méltósághoz, személyes szabadsághoz, szabad véleménynyilvánításhoz, valamint jogorvoslathoz való jogát. A kényszerítő eszköz alkalmazása tekintetében továbbá megállapította, hogy az embertelen, megalázó bánásmód tilalmába ütközött.

Az egyes alapjogok sérelme már egyenként is elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a többszöri jogsérelmet súlyosító körülményként vette figyelembe. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak

Budapest, 2011. augusztus 31.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTÉSTÜLET